

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu: 1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.
Pentru monarhie: 1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.
Pentru România și străinătate: 1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.
Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.
Redacția și administrația: Strada Poplării Nr. 15.
Telefon Nr. 14.
Se prenumeră și la poste și la librării.
Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrite nu se înapoiază
Numeri singuratici à 5 cr. se vând la »Tipografia«, soc. pe acțiuni

„Precum ca să se știe“

(m.) La noi Românii, cari trăim sub „fericita“ oblaudire maghiară, nu credem să fie cineva, care să nu aibă convingerea, că sistemul actual de guvernământ maghiar a decretat moartea și nimicirea națională a noastră. Urmărind cu luare aminte faptele și acțiunile stăpânilor noștri, nu trebuie cine știe ce mare genialitate, ca să vezi la ce ținteșe ei cu privire la naționalități. De când sunt la putere, aceeași cale o urmăresc, deși la început tănuiau cu îngrijire planurile lor subversive; le tănuiau din pricină, că se simțeau prea slabi și puțin ajutorați și le erau în vie memorie desastrelor suferite la 1848-9.

Era un fel de rezervă, un fel de tactică, ca să nu-și atragă ura popoarelor nemaghiare și poate și un plan mascat, ca să nu provoace dela început o reacțiune prea mare contra maghiarizării.

De câțiva ani s'a schimbat și această tactică. Generația actuală și-a cam uitat de pășaniiile din revoluție, pe care o știe numai din istorie, unde faptele maghiare sunt ridicate până în slava cerului; apoi șovinismul și cu el îngâmfarea și încrederea prea mare în puterile proprii au luat o extindere așa de covârșitoare la Maghiari, cum poate nu au avut-o nici-când, nici chiar la 1848.

Acestea sunt cauzele principale, că acum nu se mai face taină din maghiarizare, nu se ascund planurile și combinațiile, ce se fac întru sugrumarea și nimicirea noastră și se discută palam et publice cum se se maghiarizeze și strpească popoarele nemaghiare, ca individualități etnice, deosebite de „marea și puternica națiune maghiară“.

Dar' mai mult, nu se face o acțiune a guvernelor și peste tot a politicianilor maghiari, nu există un proiect, fie proiect de lege sau proiect de reuniuni și alte creațiuni, ca să nu se țintească mereu la aservirea, dominarea și răpirea neatinzării noastre și care în cele din urmă să nu țintească la scopul propus și urmărit, la — maghiarizare. Și aceste earăși nu se mai tănuiesc, ci se spun verde pe față, ba unii șovinști accentuează, fie în ziare, fie în întruniri și în dietă, că guvernul porcede prea slab și concesiiv față de noi. Se cer măsuri mai aspre, dispoziții mai severe și radicale, cum e d. e. cassarea legii de naționalitate, care deși e numai pe hârtie, îi molestează și neliniștește pe puternicii zilei.

O ilustrare mai recentă la cele afirmate aci, sunt cele două proiecte de lege mai noue, dintre cari unul se debate acum, ear' celalalt a fost prezentat dietei zilele trecute.

Cel dintăiu este proiectul congruei preoților necatolici. Am văzut cum în plenu dietei s'a spus și s'a repetat, că părțile cele mai vătămătoare ale proiectului și cari vor avè consecințele cele mai funeste, au fost adoptate numai și numai pentru noi și sunt aprobate de toți oratorii.

Scopul e, aservirea și răpirea neatinzării unei părți însemnate a preoției noastre.

Pretextul: o calumnie, pretinsul antipatriotism al preoției noastre.

Ei bine, preoția e „antipatriotică“, dar' apoi cum stăm cu institutele noastre financiare și economice, cu băncile românești? Acestea stau direct sub controla tribunalelor; între acționarii lor pot fi, și chiar sunt, și Maghiari. Și cu toate acestea și ele sunt osândite a fi aservite și stânenite.

Proiectul al doilea de lege, despre care facem pomene, la aceasta țintește. Este proiectul despre „institutele de credit economice și industriale“. Când acesta a fost prezentat dietei, ziarele maghiare au jubilat, accentuând că prin proiect va succeda a pune stavilă lăptrei și progresării institutelor noastre naționale. Aceiași lucru ni-se va spune de sigur și în dietă, când se va discuta asupra lui.

Se pune deci la cale contra noastră o persecuție și pe terenul economic.

Ne este atacată școala și biserica, atacate sunt așezămintele noastre și aceasta se mărturisește pe față, ni-se arată planurile și se discută despre căile și mijloacele de luat pentru nimicirea noastră, în auzul lumii întregi, în dietă. Este o luptă declarată, o luptă oribilă, pe care noi siliți suntem a o purta și susține cu puteri și mijloace mai slabe și în care, dacă nu ne vom pute apăra cu destulă tărie, nimiciri vom fi naționalicește, fără cruțare, fără grație.

Noi Românii din Ardeal și Ungaria o știm aceasta, dar' au să o știe și aceia pe cari îi interesează mult, foarte mult această luptă: Românii din România și din alte părți, cari poate ar considera pericolul ce ne amenință mai mic decum este, mai puțin amenințator și desastros.

Apoi au să știe și Maghiarii, că avem de mult cunoștință de planurile lor și cu una cu două nu ne vom da!

„Precum ca să se știe!“

Sibiu, 22 Aprilie a.

Congrua în dietă. În ședința dietei din 20 l. c., dezbaterile asupra congruei nu au prezentat aproape nici un interes.

Proiectele pactului dualistic prezentate dietei de ministrul de comerț, au ocupat aproape întreaga ședință.

Doi oratori au vorbit numai la proiectul de congruă, unul Mezei Mor, din punctul de vedere al Jidovilor primind proiectul. Al doilea abatele Molnár, respingând în numele partidului popular, învinuie că 'i-se făcuse acelui partid, că ar cocheta cu „agitatorii“ naționalităților.

Proiectele pactului dualistic. În ședințele din 20 l. c. atât a „reichsrath“-ului din Viena, cât și a parlamentului din Budapesta, aproape în aceeași oră, guvernele au prezentat deputaților proiectele pactului dualistic — 18 la număr. Din aceste proiecte de legi, 10 se refer la regularea relațiilor comerciale dintre Ungaria și Austria și la stabilirea tarifelor de vamă, ear' 8 proiecte la chestiile financiare de bancă și valută.

În Viena prezentarea proiectelor — această formalitate neînsemnată — a fost primită cu a calmitate și liniște bătoare la ochi.

Din contră în parlamentul din Budapesta, opoziția a înscenat o mică discuție. Vom vedea însă cum va fi când vor ajunge la dezbaterile aceste proiecte, căci spiritele din Austria sunt foarte ațtate în contra Ungariei, și astfel șansele reușitei pactului sunt de tot dubii.

„B. Hirrap“ și „Tribuna“. Cettorii nostri cunosc scrisoarea, ce am adresat ziarului Bud. Hirrap în chestia mistificării cu proclamația lui Milian. Ziarul unguresc a și publicat în nrul seu dela 16 Aprilie scrisoarea noastră, dar' cu omisiunea tuturor observațiilor, ce am făcut asupra campaniei de minciuni ce se conduce de un timp cu atâta zel din partea „suspectului isvor“ de articoli.

El zice:

„Datele le-am luat din acte oficiale și nu am nici o cauză de a mă îndoi de autenticitatea acelor. Dacă există eventual vre-o eroare, nu e vina mea. Întru-cât Milian a stat în legătură cu „Tribuna“, nu pot ști, după informațiile mele a stat în legătură (11 Red. „Trib.“). Fapt e, că numita proclamație e compilată din articoli de ai Tribunei. Dacă Tribuna se mânia într'atâta, mai că o face pentru-că Milian a isprăvit prost

lucrul seu. Fapt e, că eu îmi pot sprigini raportul meu cu acte oficiale.“

Fără a mai reflecta la insolenta preținsului corespondent, care susține din nou absurditatea că noi am fi stând în legături cu Milian, constatăm ceea-ce însuși recunoaște, că și-a scos informațiile din acte oficiale și că și poate dovedi cu acte oficiale raportul seu. Semn vădit dar', că „raportorii“ acestia preținși din Cluj, Sibiu, etc... nu sunt decât un birou oficios, care dispune de acte, la care muritorii de rând e imposibil să ajungă.

Va se zică convenția cu guvernul și cabinetul Jezsenszky e recunoscută.

Ticăloșia lui „Magyar Állam“. Primim un număr din „Magyar Állam“, dela 17 Aprilie, în care se reproduce după „M. Értésítő“ un raport fantastic despre adunarea proiectată a se ține la Blaj în 3/15 Mai.

Numita foaie scrie: „Toate preparativele adunării dela Blaj sunt deja făcute, episcopi greco-catolici au dat instrucțiuni secrete preoților valaki, învățătorilor și notarilor, ca să știe cum se porcede“. Totodată le-a impus să țină secret preparativele adunării și să nu comunice lucrul acesta maghiaronilor.“

La sfârșitul raportului adauge:

„Corul episcopesc a edat ordinațiune strictă preoților, învățătorilor și notarilor, prin care îi oprește de a participa la sărbările din 15 Martie și 11 Aprilie, îndemnându-i să demonstreze în contra acestora. Astfel să explice cazul, că elementul românesc, în general vorbind nu a luat parte la sărbările națiunii, și pe unele locuri s'a încercat a întunece nimbul sărbătoarei.“

La sfârșit „M. A.“ pune întrebarea, pe cât de malițioasă pe atât pe stupidă: „Suntem curioși, ce răspund la aceste?“

Nu-i vorbă, suntem pregătiți la ori-ce mistificare din partea presei maghiare. Dar' n'am fi crezut că chiar și în foi de categoria lui M. Állam, care se pretinde a fi neșovinistă, să se scrie astfel despre lucruri românești, și încă cu acușiș contra episcopilor români gr.-catolici.

Această foaie clericală e cetită și azi — durera — în multe case preoțești românești.

Doar' acum vor vedea acești preoți, mai ales din părțile ungurene, cari mai sufer ziare străine în familie, că au făcut un lucru condamnabil, atât din punct de vedere național, cât și bisericesc și vor respinge cu indignare infecți ungurești, fie clericale, fie liberale.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Psichologia zeflemei

de Mac Nordau.

Definiția zeflemei variază după gradul de intelectualitate al mediului.

Pentru masa simplistă, zeflemeana este o formă a minciunii în care intră și farsă, și lăudăroșie, și dispreț pentru zeflemist. Condițiunile zeflemei sânt: un oace-care grad de fantazie inventivă și de vervă în vorbă. Zeflemist, în limba poporului, poate să însemneze un cabotin care să anină de cineva, mai întodeauna o persoană inofensivă, solicitând risul rântăcios, dar' lingușitor, dela o galerie pe socoteala persoanei; deasemenea mai poate însemna un cavalier de industrie, care încearcă să sustragă prin mofturi bani dela un imbecil credul, ori dela un om slab de ânger și ușor de intimidat.

Pentru majoritatea mai rafinată, zeflemeaua este un procedeu al satirei, prin care se fac ridicule oare care aspecte ale ființelor sau ale situațiilor, aspecte privite prin o optică mentală scălăciată, sau prin exagerarea parodistică a câtorva trăsături.

Această zeflemea, de un ordin puțin mai înalt decât zeflemeaua populară, presupune un

oare-care dar de observație superficială, absență completă de indulgență și multă filozofie. Zeflemistul se simte ca total superior zeflemistului și își închipue că îl dominează din înălțimea zeflemei sale. După judecata lui, tot ce nu se potrivește cu gustul seu, ori cu convingerile sale, cu prejudițiile și apucăturile sale, este numai decât ridicul. În fngâmfarea sa, el își închipue că se află în stăpânirea unui tun infalibil pentru toate celea, și că are prin urmare dreptul de a desprețui și de a rîde de totceea-ce nu cadreză cu acest tun.

Nu e întru nimic de mirat, dacă zeflemistul se crede lucru mare. Această particularitate o împărțește cu toți proștii.

Dar' ființa aceasta, egoistă priu definiție, neapărat neînțelegătoare prin lenea spiritului, mărginită, fără libertate de judecată, fără imparțialitate, fără dorința de a cunoaște, fără adoptabilitate pentru fenomenele noue, fără toleranță pentru ori-ce esență doasebită de a sa, impune altora, ceea-ce ar pute să surprinză dacă, nu s'ar cunoaște nătângia fundamentală și iremediabilă a majorității. Turma de cască-gură are slăbiciuni străni pentru zeflemist și o mare admirație penta zeflemea.

Imaginile, prin care aceasta se presentă în spiritul vulgarului, dovedește o simpatie adulătoare. Zeflemeaua e ceva brillant, ușor și periculos. Ea ar sēmăna cu săgeata unui arc, care la un capăt are vârful de oțel ucigător, ear' la celalalt pesău gădilitoare.

Zeflemistul, e la aparență micul David, care cu o mișcare sigură, îndemnată, trăneste la pământ pe colosul Goliat, dar' în realitate mai degrabă e Arlecchinul spiritual, care mănuște cu eleganță o sabie de lemn. S'a nascocit expresia lingușitoare a „risului răsunător“. Multe națiuni sânt mândre, că produc zeflemişti și-i face ilustrii; ele se laudă, că știu să-i aprecieze și compătinesc pe acele, care n'au simțul zeflemei.

Cu toate aceste, examinând zeflemele istorice cele mai celebre, le găsim fără excepție de o dobitocie supărătoare.

Închipuiască-și cineva numai glumele prin care voia să se ridiculizeze vaccinația jeneriană, zaharul din șecle, primele drumuri de fer! Cine n'ar compătîni astăzi pe acei glumeți și n'ar recunoaște, că nu erau alta decât niște timpiiși? Mai aproape de noi e faimoasa zeflemea, care representa pe Littré sub trăsurile unei maimuțe, pentru-că el fu cel dintăiu care făcu cunoscut în Franția teoria evoluționistă a lui Darwin, cu toate-că Darwin n'a pretins nici-odată, că omul se trage din maimuță. Și mai e oare vre-un intelectual, care să nu roșească de această primire făcută doctrinei evoluției? Cine ar mai lua partea lui Aristofan, zeflemistul, contra lui Socrate, zeflemistul? Și sânt bine încredințat, că cei cari zeflemisesc așa de spiritul pe dl senator Bérenger, „părintele Pudoarei“, vor fi clasași într'un viitor nu tocmai depărtat, în aceeași categorie cu inteligențele mândre, care

rideau cu atâta plăcere de smintitul ăla de Pasteur, care își închipuia că vede animale mici rău făcătoare pretutindenea!

Alte exemple ar trebui să se facă să nu avem încredere în oamenii așa ziși spiritali; și ni se pare că ele dovedesc mai degrabă, că putem fi alături cu pedanții chiar pliticoși, decât cu amusașii zeflemişti.

S'a zis că „ridiculul ucide în Franția“. Din fericire e un svon pe care numai zeflemişti de profesie îl pun în circulație. Ridiculul nu ucide nici-odată ceea-ce are forță de a trăi, și compromise, și adesea chiar desonorează pe acei care-l mănăiesc.

Risul e totdeauna un argument suspect și e o adevărată copilărie a-l considera ca un semn de superioritate. Ba e momentul să mergem nițel mai departe și să revizvim întregal proces al risului.

Risul este propriu omului“. Aceasta nu-i tocmai exact. Maimuțele antropoide rid deasemenea: largesc gura, ridică puțin buzele, și acompnisază această mimică cu mici sonuri guturale, întocmai ca copiii între opt și zece luni. Dar' chiar admîșind că risul nu se înțălnește decât pe treptele cele mai înalte ale șosei animale, dacă nu la om numai, încă nu este o funcțiune înaltă omenească, ci o funcțiune ca un caracter biologic foarte subaltern.

Fiziologiceste, risul este un reflex al unor muschi mimici și respiratori, mai ce seamă al diafragmului, răspunzând la o ațtare de o natură particulară. La început acea-

Chestiunea naționalităților.

II. Cehii și Germanii din Bohemia, Moravia și Silesia.

(Urmare).

Tot în anul 1848, la 2 Iunie, a avut loc la Praga congresul slav, la care au luat parte 340 delegați ai tuturor națiunilor slave din Austria: Cehi, Slovaci, Poloni, Ruteni, Sloveni, Croați, Sërbi. Scopul acestui congres, convocat ca o protestare în contra parlamentului dela Frankfurt — parlament care avea misiunea să restabilească imperiul german și la care Slavii din Austria n'au voit să iee parte — era „să întărească spiritul de solidaritate între Slavii din Austria; să protesteze contra încorporării la noul imperiu german a țêrilor din monarhie, ai căror locuitori nu erau Germani; să se alieze spre a lucra în comun în interesul național și politic; să trimită Suveranului o adresă, în care să fie expuse nevoile și dorințele Slavilor; în fine, să adreseze tuturor popoarelor din Europa un manifest asupra situațiunei națiunilor slave din Austria“. Congresul acesta n'apuca să-și termine lucrările, căci a fost dizolvat și în toată Bohemia isbucni o reacțiune înspăimântătoare: stare de asediu, tribunale marțiale. Tot așa am pățit și noi Românii la 1848 după întrunirea dela Blaj.

Germanii, pe atunci tari și mari, n'au voit să iee în seamă cererile drepte și modeste ale Slavilor și mai cu deosebire ale Cehilor. Dela 1848 și până la dualism, Cehii s'au tot întărit în politica lor de rezistență contra Germanilor, ear' preponderanța acestor din urmă scădea necontentit față cu opoziția violentă a Maghiarilor și cu opoziția Slavilor.

Dacă la 1848 Germanii ar fi rezolvat chestiunea naționalităților din imperiu, după cum cereau Cehii, adecă dacă ar fi introdus federalismul basat pe delimitare națională, astăzi nu s'ar mai vorbi de o chestiune a naționalităților, și imperiul ar fi unul din cele mai consolidate state din Europa. Dar' nu, Germanii nu voiau se audă de revendicări autonomiste cari n'aveau nici un „drept istoric“ după ei, și apoi nu voiau ca Austria să peardă caracterul ei politic german.

Maghiarii și Polonii însă, înțelegând din timp cum vine treaba, au cerut restabilirea drepturilor istorice ale regatelor lor respective. Nu mult după aceea, Cehii din prima dietă din Praga, după absolutismul dela 1861 începa imita și ei pe Maghiari și pe Poloni și votează o

stă ațtare e întodeauna o gădilitură, adecă un contact neprevăzut, fără scop rațional, prin urmare absurd, și produsă numai cu intenție de joc sau de zeflemea nu vrășmașe.

Dacă s'a pretins că în China se torturează și chiar se ucid delicenții gădilindu-le tălpile piciorului, până-ce moartea vine în mijlocul unor răsuri cari nu se mai sîrșesc, s'a povestit o bazaconie. Lucrul este fiziologiceste cu neputință. Din moment ce contactul cu un scop rațional, înțeles de victimă, făcut într'un scop vrășmașesc și prelungit, nu mai e privit ca o gădilitură, dar' ca o ațtare ordinară a pielei care nu mai produce risul, cel mult dacă produce un reflex tendino-muscular și de altmintrelea epuisează foarte repede chiar acest efect puțin tragic.

Pe un grad superior de dezvoltare cerebrală, risul prin un proces analog și despre care psihologia cunoaște multe exemple, răspunde nu numai la o gădilitură materială a pielei, dar' chiar și la una metafizică intelectuală. O percepțiune, o imagină, sau o asociățiune de imagini neprevăzută, absurdă și neocuprîzînd un element amenințator, care să ivește pe neașteptate în câmpul conștiinței, lucrează asupra centrului de apersepțiune, ca o gădilitură a pielei și produce același reflex, adecă risul.

Însă, tot ce nou este, este în mod evident nevăzut și surprinzător; dacă noul nu e înțeles, trebuie se fie absurd, și dacă nu este manifest amenințator, atunci el poate să excite risul.

adresă către împăratul, rugându-l să se încoroneze Rege al Boemiei, al vechiului și istoricului regat ceh al sfântului Venceslas.

Cum vedem, nu mai e vorba de delimitare națională ca la 1848, adică de împărțirea țărilor coroanei boeme între Cehii și Germanii, dar de reînființarea statului boem ceh cu nesocotirea celor trei milioane de Germanii, întocmai după-cum Maghiarii nesocotesc pe milioanele de Români, Slovaci, Sârbi, Ruteni, Germanii, în regatul istoric și feudal al sfântului Stefan, și după-cum Polonia nesocotesc pe Rutenii în Galiciă.

Mai târziu acest caracter „istoric” al politicii ceh se accentuează și mai mult. Astfel în 1868, după restabilirea statului istoric ungar, deputații cehi din dieta Boemiei, adresară în acel an, la 22 August, președintelui următoarea declarație:

„Țările coroanei Boemiei n'au fost nici-odată în o uniune reală cu vre-un stat din Cisleithania; Cehii au avut în toate timpurile dreptul de a-și alege liber pe propriul lor Rege, în cas de stingerea dinastiei și de a forma un stat independent; națiunea cehă nu se crede obligată se țină seamă de tratatele care limitează drepturile sale și care au fost trecute fără participarea sa, între dinastie, Ungaria și alte națiuni; în fine, o regulare durabilă a raporturilor între regatul Boemiei și Austria, nu se poate face decât printr-un tratat între Rege și națiune în sens politic și istoric.”

De atunci și până azi Cehii n'au încetat un moment să nu ceară drepturile istorice ale statului boem și indivizibilitatea țării. Ba aceste cerințe formau chiar fondul de luptă între Cehii-tineri și Cehii-bătrâni. Acești din urmă cedau la exigențele Germanilor și uitară de refuzarea regatului boem, până-când în alegerile din 1891 pentru reichsrathul din Viena, au fost zdrobiți de către Cehii tineri.

În 1896, în dieta din Praga se propuse un proiect de adresă la împăratul, care este pur și simplu o copie de pe revendicările politice ale Maghiarilor înainte de dualism. Eată o parte din acel proiect:

„Constituția din 1867 și 1873, lesează drepturile țărilor coroanei Boemiei, ating indivizibilitatea țării, precum și independența sa legislativă și administrativă, stirbind privilegiile statului ceh. Constituția țării a fost votată de o cameră legislativă compusă din reprezentanții țării, dar cari nedepinzând de coroana Boemiei, n'aveau dreptul să discute și să iee hotărâri asupra afacerilor provinciilor ceh. Reprezentanta națională a celor trei provincii ale coroanei Boemiei are singură dreptul, de acord cu Majestatea Voastră să decidă, cari din drepturile acestor trei provincii, poate fi încredințat în reprezentanța comună ale celorlalte provincii hereditare.”

Anul trecut, Dr. Herold, orator distins al Cehilor-tineri, propuse în dieta Boemiei să se redijeze o adresă către împăratul, spre a fi încoronat ca Rege al Boemiei.

Copiii și sâmbetele rld de orice fenomen care nu le este familiar, și care nu-i spărie sau îi mânie. Stanley povestește, ca să nu citez decât un exemplu, că Negrii din Africa-centrală, când îl vedea scriind se prăpădeau de ris. Li-se părea nostim până la exces această mișcare manuală care îi surprindea prin nouțate sa, al căreia sens nu-l înțelegeau, judecând-o prin urmare absurdă și care nu le părea periculoasă. Se poate zice dar, că risul este o manifestare de incompreensiune misonică fără un subiect de teamă.

Cu cât comprehensiunea se desvoaltă, cu atât cunoștința despre legea fenomenelor se adâncește, cu atât mai puțin aceste par absurde; și apoi chiar când nu sunt pricepute imediat în raporturile lor de causalitate și finalitate, nu sunt deodată judecate ca neraționale, căci ființa intelectuală a învățat să nu mai confunde nelăteșul cu absurdul. Și de-așezarea, acolo unde caracterul absurd al unui fenomen sau al unei imagini nu este indoielnic, reflexiv, adică risul, nu se produce cu ușurință, pentru-că inhibiția intervine și oprește refluxul. Cu cât creierul este mai desvoitat, și cu cât centrele sale de inhibițiune sunt mai puternice, cu atât mai mult pot opri liberul joc al reflexelor și impulsurilor involuntare.

Din aceste urmează, că risul, departe de a fi o probă de superioritate intelectuală, este din contră particular *spiritelor rudimentare, copiilor, sâmbeteilor, ignoranților, incompre-hensivilor și misonicilor.* (Va urma).

Citațiunile de până acum ajung pentru a se vede, că Cehii cari la 1848 cereau delimitare națională, adică stat național ceh separat de Germanii, azi, când s'an întârit vor — după exemplul Maghiarilor — stat istoric ceh, așa cum era în evul mediu și ale căruia hotare nu se mai potrivește azi cu hotarele naționale ceh. Restabilindu-se statul istoric boem, Germanii din Boemia, Moravia și Silesia vor fi la discreția Cehilor, după-cum noi Românii din Transilvania și Ungaria stătem la discreția Maghiarilor, în urma restabilirii statului istoric ungar. Și cum-că așa se va întâmpla cu Germanii, ne poate servi faptul că, azi când Germanii cer ceea-ce cereau Cehii la 1848: delimitare națională, Cehii răspund, că aceasta ar constitui un *Landesverrissung*, adică o „sfășiere a țerei”, întocmai cum întimpinău și întimpină încă și azi Maghiarii revendicările Românilor, care ar atinge integritatea statului ungar...

Realizându-se revendicările Cehilor sub forma lor actuală, introducându-se un soi de federalism istoric, chestiunea naționalităților nu va fi rezolvită, după-cum n'a fost rezolvită nici după dualism și nici în Ungaria. Rolurile numai vor fi schimbate. De unde azi Cehii luptă să nu fie germanizați, mâne Germanii vor lupta să nu fie cehizați. (Va urma).

Meetingurile din Vaslui și Huși.

Iași, la 20 Aprilie 1898.

— Dela corespondentul nostru. —

Intrunirile naționale convocate de comitetul național studentesc din Iași pe ziua a 2-a și a 3-a de Paști (18 și 19 Aprilie) la Vaslui și Huși, au avut un bun și frumos reușit.

Luni dimineața, plecând din Iași cu drapelul în frunte studenții de acolo, împreună cu delegații comitetului național studentesc din București, domni: *Septimiu B. Murșanu, Chirișescu, Nicolae Boca-Velchereanu* și cu distinsul și simpaticul prim-redactor al *Echoului Moldovei*, dl. *Romul Diogenide*, la gara din Vaslui au fost primiți de cetățenii văslueni și membrii Ligei din localitate, cu multă pompă, însoțindu-i până la localul de intrare cu muzică.

Orașul întreg era pavoscat cu mândrul nostru tricolor național. Deși timpul era ierit, ploios cu vânt, totuși sala s'a umplut literalmente pe la orele 2 p. m. de un public ales.

De președinte al întrunirii a fost ales în lipsa președintelui Ligei, dl. *Eremiade*, casarul Ligei culturale, care salută în frumoase și românești cuvinte pe studenții sosiți. Dă apoi cuvântul dl. *C. Brăescu*, *Septimiu B. Murșanu*, *X. Ereclade*, *N. Boca-Velchereanu*, *Lascar Tărăbuța* și *Vasile Brăescu*, președintele comitetului studentesc din Iași.

Oratorii vorbind fiecare din diferite puncte de vedere, au tractat chestia națională într-un mod demn de niște tineri inteligenți, cari interesele românismului le suprapun oricăror alte considerații personale și egoiste, prezentând, cum tuturor le-a plăcut a constata: chestia națională în adevărată haină românească.

Aplausele dese și prelunge, la sfârșiturile fiecăruia păreau că n'au să mai sufărăască. Întrunirea s'a sfârșit la orele 5 p. m., când studenților li-s'a dat o frumoasă masă în restaurantul „Iscob”.

La orele 11 din noapte, studenții însoțiți eazăși de fruntașii văslueni până la gară, au plecat de aici la Huși, unde au ajuns la orele 3 dimineața, încuadrându-se la hotelul „România”.

La orele 2 p. m., fiindu-se întrunirea în sala „Teatrului”, sub presiul dl. profesor pensionat *Mihail Leondari*, vorbesc domni: *Caliari*, vicepresid. Ligei de acolo, *Septimiu B. Murșanu*, *C. Brăescu*, *N. Boca-Velchereanu*, *Lascar Tărăbuța*, *Chirișescu* și *Vasile Brăescu*.

Mai declamează apoi dl. student Tărăbuța, o poezie națională ocațională de toată frumseța.

Pretutindenea auzii numai cuvinte de laudă la adresa studenților. Notez, că la această întrunire a asistat și o frumoasă cunună de dragute domnișoare, precum și toată inteligența locală, începând cu dl. prefect.

Drapelele nu lipsin nici aici.

După întrunire dl. *Măstăreanu*, judecătorul de instrucție din Huși, un distins și valoros Român originar din Transilvania de pe lângă Bistrița, a oferit un banchet în onoarea studenților, unde s'a petrecut până târziu în noapte, ridicându-se mai multe toast pentru martirii români din Transilvania și pentru înfrățirea tuturor fruntașilor de acolo, în apropierea zilelor de mari acțiuni naționale.

Sebam.

Chestia națională în camera din București.

— Discursul dlui B. St. Delavrancea. —

(Urmare).

Să nu vă așteptați la prea multe detalieri. Voiu păstra tăcerea covenită asupra multor fapte. Eată însă ceea-ce i-se transmisese dlui prim-ministru, și din care ar fi putut să simțim ce inimă bate în eroul care i-s'a închinat viețai cauzei sante a fraților nostri. În seculara pădure de lângă Sibiu se susținea lui Rațiu tesa dlui prim-ministru, fiind a-l convinge, că nu este în interesul Românilor să se infunde zilele în întunecimea temaițelor. El, privind, cu o privire de sus, încercată de milă pentru omulețul pe care îl credea un răsfățat al libertății și al norocului din România, răspunse: — „Sunt bătrân; nu pot să încălec calul ca un volnic de 20 de ani; gendarmii mă priveghează deaproape. Spune d-ta, n'ar fi o rușine neștearsă, ca eu, Rațiu, să fim împușcat, și suflarea românească să aște ca gloanțul a intrat prin spate, cum numai fugărilor lași le este dat se piară?” (Aplause).

Și când omulețul din România cerca să-i dovedească că toți bărbații mari au folosit popoarelor mai mult din exil decât din temniță, bătrânul, într-un moment de adâncă emoțiune, cari îl fulgeră o aureolă de lumină împrejurul capului, ridică ochii încercându-se să se ridice din scaun și să spună: — „Dumnezeu e sus, el se mă judece. Puțin mai am de trăit. Fericirea mea din urmă, și mai mare, va fi aceea, ca oasele mele să putezească în temnițele Ungariei. Din cenușa lor se va ridica triumfând falnic cauza națională!” (Aplause prelunge). — „Gândiți-vă, gândiți-vă, gândiți-vă bine, ce va zice țărâșimea neștiutoare de combinațiunile diplomației, când conducătorii vor doei și se vor răsfăța în onoruri în România, ear' cei mici, sârmăni, vor intra în temniță? Țeara ar fi cuprinsă de o amorfie din care mai multe generațiuni n'ar pute să se trezească”. Și apoi după câteva momente, ca-și-cum întreaga lui viață ar fi retras-o în aceea clipă, zise perdut pe gânduri: — „Privește-mă... Nu vezi cum stă?” Picioarele îi erau umfiate: mergea spriginit în cărji. Spriginit pe o cărje și susținut de umeri, a intrat Rațiu în temnița dela Seghedin! (Aplause prelunge).

Nu e așa, dl. ur, nu e așa, că asemenea oameni nu puteau fi acușați tocmai de acia cari își prepară nemurirea în istorie prin diplomați, ce de sigur nu vor contribui la mărirea patriei? (Aplause).

Ceea-ce m'a impresionat și mai mult, când am auzit defăimându-se virtutea celor din temniță, a fost următoarea judecată:

Europa întreagă luase act de bărbăția lor. Opinia publică din occident era cu ei, era pentru noi. Jurnale, albumuri, broșuri, reviste erau pline de dovezi de simpatii pentru acia pe cari noi îi adorăm. Publiciști, literați, artiști, istorici, oameni de stat, oratori iluștri, toți își aruncau cuvântul în favoarea lor. Femeile chiar începuseră a fi mișcate de suferințele martirilor osândiți cu atâtă cruzime. Două domnișoare, una la Oxford, alta la Paris, ținură două conferențe în cari descrieră în colorii vii durerea celor de peste Carpați. De pretutindeni, din Franca, din Germania, din Italia, din Aglia se ridică o protestare de o înalțime morală demnă de răbdările și de sfânta dreptate a robilor nostri frați.

Și tocmai când se prepara un verdict mănuitor în Europa civilizată, în numele partidului național-liberal din România fură denunțați cei cari intraseră bolnavi în temnițele Ungariei, ca niște miserabili, cumpărați, ca să joace comedia desgustătoare a unor eroi fără curaj, a unor martiri fără ideal și fără de virtute! (Aplause prelunge și fedelung repetate).

A doua impresiune tristă ce mi-a causat discursul dela Orfeu, a fost faptul de a auzi numele atâtor femei, doame și domnișoare trecute în lungul șir al nenumăraților trădători de neam. Alții au apreciat acest mod delicat și bărbătesc de a lupta. Eu mă abțiu de a-l califica. (Aplause).

A treia impresie deplorabilă am resimțit-o, și nici acum nu o pot uita, când se denunța, — cui? Veți judeca și d-voastră, — isovoarele de ajutor ce primiau Românii de peste Carpați. Era partidul național-liberal solidar cu această conduită? (Aici oratorul citează din discursul dlui Sturdza, un pasaj pe care nu-l mai reproducem. Redacțiunea „Tribunei”).

Spuneți-mi d-voastră, dacă aceste grave destăinuri folosiău cauzei naționale? Spuneți-mi dacă este vre-o conștiință în acest parlament, în majoritate și în minoritate, în membrii al aceluiași partid, care să nu fi fațeles de ce suferetele noastre au fost zdrobite

auziod asemenea denunțări făcute de acela, care pe atunci era șeful partidului național-liberal? Spuneți-mi dacă toți n'ați simțit cuvintele fostului ministru de instrucție publică ca niște palme, nemeritate de noi, când în fața dlui prim-ministru se mândrea că a trimis bani în ajutorul fraților nostri? (Aplause prelunge).

Chiar contele Kálnoky, pe atunci reprezentând imperiul austro-maghiar, admitea că se pot da de noi ajutoare pentru bisericile în ruină și pentru școlile românești cari nu au destule mijloace de a satisface cerințele legilor maghiare. Ați înțeles? Ați înțeles în ce situațiune morală ne arunca conduita aceluia care ne conducea? (Aplause).

La ce servesc cei 40 de ani de experiență? La ce servi longivitatea unui Matusalem, dacă după mai multe secole de experiență, ar ajunge la această înalță diplomație? (Ilaritate).

Logica și bunul simț ale unui popor nu pricepe bine amănunțimile problemelor speciale, dar' când e vorba de problemele dela cari atrnă existența lui, mai sus de simpla și ruarea logică a poporului nu se poate ridica căpățina unui singur om. (Aplause). Și mulțimea a plecat amărâtă când a auzit denunțându-se numărul mandatorilor, sumele ce s'au ridicat, și numele celor trimiși după ajutoare. Și astăzi plătim cu propria noastră umilință tăcerea entusiastului de odinioară și mândria cu care recunoaște dl. Take Ionescu că i-s'a făcut dorința de a ajuta pe cei de peste Carpați. (Aplause). Nu știu dacă asemenea destăinuri sânt combinațiuni de o înalță diplomație, prevd însă că, pe calea ce ni-s'a deschis, vom merge nu din înfrângere în înfrângere, ci din umilință în umilință, din rușine în rușine. (Aplause prelunge).

Mi-aduc aminte că în acel discurs a fost și o parte glumească, spusă de altminteala cu totul unei adânci înțelepciuni. Era vorba că se apere de acușiunea că am fi irredentiști, că am voi să tragem sabia, să turburăm pacea lumii și să cucerim Transilvania. Ascultați, — citz din memorie, dar' citez exact, — dl. Sturdza spunea mulțimea: „nu voim să luăm Transilvania pentru două motive: întâiu pentru-că nu o putem lua...” (Risete. Aplause. Mare ilaritate). Al doilea — se simția nevoie de al doilea motiv — (Ilaritate) „al doilea pentru-că dacă am lua Transilvania, am compromite existența Austro-Ungariei...” (Ilaritate).

Voci. — A! bravo!

DI B. Delavrancea. — Cred bine că nu era nevoie de asemenea explicațiuni, ori-cât de profunde ar fi ele. Noi nu sântem irredentiști pentru motivul că sântem un popor cuminte. În ori-ce cas diplomații de statistică, nu vor înțelege nici-odată, puterea ce dau popoarelor propriile lor vise. (Aplause). (Va urma).

Cronică politică.

Răsboiul ispano-american.

Parlamentul spaniol s'a deschis la 20 I. c. Mesajul de tron al reginei-regente în senat a fost mișcător.

La început a amintit de împrejurările grele între cari se află acum Spania, și că au ajuns acolo, de unde onorea Spaniei nu le mai permite să se retragă înapoi.

A exprimat apoi mulțumirea sa concertului european, pentru bunăvoința ce o arată față de droapta cauză a Spaniei și cu deosebire Papei, pentru-că a fost luat rolul de mijlocitor în interesul păcii dintre Spania și Statele-Unite. Vorbirea i-s'a sfârșit-o cu cuvintele: „Ori-cât de dubii și grele sânt aceste vremuri, ori-cât de triste sânt împrejurările în cari ne aflăm, acestea nu vor pute fi mai puternice decât puterea țării și decât voiața firmă de a le învinge. Cu o oștire terestră și marină, pe care glorioase amintiri o însușește; cu o națiune consti și solidară față de atacurile externe, având credința firmă în Dumnezeu, povățuitorul patriilor nostri în vremi triste: și noi vom sta la postul nostru cu onoare în contra acestor loviri grele, oari în mod nelegal și n-drept sânt îndreptate în contra noastră”.

Pregătirile de răsboiu decurg în grăbire și de o parte și de alta, trupe după trupe se mobilează, gata de signalul luptei.

Termenul până-când Spania va avd să răspundă la ultimatul, ce i-s'a adresat e Sâmbătă noaptea.

Dacă până atunci Spania nu va răspunde, Statele-Unite vor proceda conform deciziunii congresului.

Se deosează din Washington, că ambasadorul spaniol a părăsit orașul încă ieri. Ambasadorul Statelor-Unite însă nu va părăsi Madridul până Sâmbătă seara, când va duce cu o cale la Washington și eventualul răspuns al guvernului spaniol.

1848.

Cronica anului.

Zagreb, 21 Aprilie.

Banul Croației, *baron Fellacici*, sosind în Zagabria, și a început activitatea fără de a fi introdus și fără de a depune jurământul. Se pare a se adeveri știrea ziarelor vieneze, cari au anunțat, că curtea a denumit pe *Jellacici* de *dictator al Croației*.

Sibiu, 22 Aprilie.

Eată circularul consistoriului în cauza adunării din Blaj:

Circularul consistoriului n. u. chemător la confluxul național sună: 231. 1848. Bine incuviințate protopeape! După-ce au înțeles în. reg. guvernii, cumcă nația românească din Ardeal s'ar fi hotărât a se aduna pe viitoarea Duminecă a Tomei la Blaj, spre a se înțelege la olaltă despre întocmirea unei rugări, care de obște s'au aflat de cea mai neocolită lipsă a se da la dieta viitoare pentru câștigarea drepturilor, ce ar trebui să i-se de; din privința aceea, ca nu cumva prin adunarea mai multor mii de oameni, partea cea mai mare neprocopsiți, să se turbure pacea și liniștea de obște, s'au milostivit a porunci același înalțat prin M. decret din 17 Aprilie a. c. nrul 5245, ca numita adunare să nu se ție în Dumineca Tomei, și tot insul numai decât să se oprească a merge la Blaj pe ziua sus pomenită; ci să se hotărăscă pentru adunarea aceasta ori-care altă zi după Dumineca Tomei, care zi să se facă mai înainte cunoscută în. reg. guvernii, și pe atunci să se concheme la numita adunare națională toți protopopii, și din mireni cei mai pricepuți.

Deci în urma sus lăudatului m. decret gubernial se face bineincuviințarea tale de cea mai strînsă datorie, ca de cumva vestea aceasta despre firmarea sus pomenitei adunări naționale în următoarea Dumineca Tomei ar fi străbătut și în părțile, și anumit în districtul bineincuviințării tale, numai decât să oprești pe toți subordinații preoți și prin'trnișii pe toți poporenii a se aduna în despotenia Dumineca Tomei la Blaj; ci dimpotrivă, fiindcă s'au aflat cu cale din partea acestui consistor, ca despomenita adunare națională în loc de Dumineca Tomei să se ție în viitoarea 3/15 Maiu a. c., care termin și în. reg. guvernii s'au făcut cunoscut, bineincuviințarea ta vei ave cea mai strînsă datorie a te afla pe acum însemnata zi 3/15 Maiu la Blaj, luând cu sine din tot protopopiatul și din partea mirenească pe cei mai pricepuți și mai deștepti. Din ședința consistorială ținută în 19/7 Aprilie la Sibiu, 1848. Al bineincuviințării tale de binevoitor, în nefința Măriei Sale Domnului episcop de față, *Consistorul episcopal*.

Blaj, 22 Aprilie.

Eată circularul episcopului Leményi privitor la adunarea din 15 Maiu:

Onorate în Christos frate! Nevoindu-ne a implini făgăduința, care în 6/18 a lunei curgătoare sub nr. 712 a. c. către Frățile V. o am făcut, după-ce cu Pr. On. frați canonici căuțând la stărie împrejur, și după-ce despre aceasta și cu Pr. O. consistor al scaunului Sibiului am fi avut o înțelegere, statornicește am hotărât: ca pe 3/15 a lunei lui Maiu să ținem adunare în Blaj, la care după sunetul decretului gubernial singur frățile noastre protopopii cu unii bărbați pricepuți, adică: cari au zel spre nația sa și cunoștința țării și a drepturilor omeștii și politicești din protopopiatul în carele s'ar afla, veți ave a vă aduna. — Drept Frățile V. veți îndrepta popoarele încredințate, ca să nu trimiță soli, precum cugetă unii, cari numai îndepert cu împedecarea economiei ar face osteneala; că cei-ce se vor aduna pentru drepturile nației și a aceeași reinviere, cu un cuget unii și neunși se vor sfătui, și cererea în numele a toată nația se va așterne la dieta cât mai curând următoare; care cei mai cu inteligență de bună seamă mai întocmit și mai cu temeu vor hotăr. Altmintrea încă protopopii despre amândouă părțile, cu naționali cari vor veni, la mare număr vor sui. După care: rămânem

Frății tale, Blaj, 9/21 Aprilie 1848, de binevoitor vlădică *Ioan*.

Galați, 22 Aprilie.

Acți de 12 zile grasează ceva morb de stomach, mai cu seamă în suburbii. După multe cercetări s'a aflat, că morbul nu este altceva, decât *colera asiatică*. Pe zi se îmbolnăvesc 23—24 și mor 3—4.

Dela marginile Transilvaniei 22 Apr.

Oficanții României dela graniță începând cu ziua de azi iau dela sudiiți împărățești, cari se întorc din țeară, pentru fiecare

viță de pasport câte un sfânt, ear' pe cei-ce n'au pasport fi pedepesc cu doi sfanți. Se zice, că ordinaținea aceasta își are originea din o nouă convoie cu Austria, Rusia și România. (Gaz. de Trans.)

CRONICĂ

Sibiu, 22 Aprilie n. 1898

Principele Ferdinand al României și Felix Faure. Din Nizza se telegrafează, că președintele Republicii franceze, Felix Faure a făcut Dumineca trecută o vizită AA. LL. RR. Principelui și Princesesei României în Vila Fabron. O oră după aceasta Principele Ferdinand a înapoiat visita președintelui Republicii franceze.

Foc în Brăila. După-cum scria foile din România, în Brăila a izbucnit un foc mare, care a durat aproape 2 zile. Focul a prefăcut în cenuse mai multe fabrici și o parte a orașului.

Liturgie românească în Viena. Metropolitul român din Bucovina a oficiat de Paști, o liturgie românească în biserica grecească din Viena, asistat fiind de arhiepiscopul Dr. Ioan Țurcan, deputat în parlamentul din Viena.

Visitarea gimnaziului din Brad. În zilele de 23, 24 și 25 Martie a fost vizitat gimnaziul din Brad, de către Tóglás Gábor, directorul școlilor reale din Deva, ca delegat și reprezentant al guvernului. Cu plăcere a dat expresiune convingerii sale, că instrucțiunea stă pe nivelul cerut, ceea-ce dovedește că profesorii își implinesc chemarea cu conștiințiositate. Numai poziția institutului, nu tocmai potrivită, fiind așezat — respective devenind în decursul timpului — prea în centru, în loc prea șgometos și salarizarea prea modestă a profesorilor, le-a excepționat.

Ministru român decorat. După-cum se telegrafează din Constantinopol, dl I. C. Brătianu, ministrul lucrărilor publice al României, a fost decorat din partea Sultanului, cu marele cordon al Medjidiei.

Publicațiune de lux. — Din ordinul ministerului de finanțe ruse, în Rusia se va publica un elegant volum de lux în care va fi descrisă „petrecerea în Rusia a președintelui Republicii franceze, Felix Faure, în 1897”. Textul acestei publicațiuni va fi făcut de dl A. Bildering, care a fost atașat pe lângă persoana președintelui Faure, în timpul sederii acestuia în Rusia. Volumul va fi foarte luxos tipărit și va conține o mulțime de ilustrațiuni. Lucrarea va fi tipărită în francezește și în rusește și va apăre în August anul viitor.

Trupele austro-ungare reînforcându-se din insula Creta, la Pola, au fost primite de ministrul de război, care din ordinul împăratului le-a exprimat satisfacția și îndestulirea, pentru disciplina și ținuta lor în Creta.

Maghiarizare cu sila. Directorul căilor ferate din ținutul Tisei, a provocat pe toți oficialii dela căile ferate de acolo, ca aceia cari n'au nume ungurese să și-l maghiarizeze, căci la cas contrar vor fi dați afară din slujbă. Bieții oameni ce se facă, de silă ca de voe bună se maghiarizează, și națunea maghiară „se înmulțește și întărește” spre bucuria patrioților.

Pentru armata română. Ministrul de război român va face în zilele acestea, o comandă de 15.000 puști Manlicher după modelul din 1893, 2000 de săbii pentru artilerie, 3000 pentru cavalerie, 2000 pumnale de artilerie și 1000 lănci.

Miseria pe pusele Ungariei. Cât de mare e miseria pe pusele Ungariei se vede de acolo, că numai în comitatul Torontalului, locuitorii au rămas în restanță de dare în preț de 3 milioane fl. Ne putem închipui cât de mare e miseria lor, dacă nici darea nu au fost în stare s'o plătească, pentru care s'birii guvernului stau să tragă și pielea de pe bietul popor.

Sultanul și Țarul. Secretarul palatului Djevad-Pașa, a fost trimis de către Sultanul în misiune specială la Petersburg, în privința chestiunii candidărei guvernatorului insulei Creta. El va avè să predece totodată niște cadouri foarte prețioase, Țarului și Țarevnei.

Sărăcia în Spania. Cei trei ani de război în Cuba, au adus Spaniei, după date oficiale, pagubă de 100.000 de oameni și de 1500 milioane de lei. Hărțile de valoare au ajuns la o scădere de 40 la sută. După un raport al băncii, în 1897, operațiunile comerciale au fost de 935.700.000 lei, în 1896 fuseseră de 1.480.200.000; deci rezultă o scădere de 550.500.000 de lei dela un an la altul! Țărani pier de foame. În multe locuri se hrănesc numai cu buruieni și rădăcini; în multe orașe au prădat magazile de cereale și

brutăriile. Femeile își adorm copiii cu samă de mac, de mila să nu-și mai audă plângând de foame.

Congresul medicilor din România. La 10 și 11 Maiu va avè loc în București al II-lea congres al asociațiunii generale, a medicilor din țeară. Comitetul asociațiunii a făcut un demers pe lângă ministrul lucrărilor publice, pentru-ca să obțină bilete de călătorie cu preț redus.

Ninsoare și ger. În Galiția, Bucovina și o parte din județele Suceava și Dorohoi din Moldova, a căzut zăpadă în un strat de aproape 40 cm. grosime și e un ger ca iarna.

Furtună pe Marea-Neagră. În zilele din săptămâna trecută s'a deslanțat pe Marea-Neagră o furtună teribilă. La Sulina mai ales furtuna a fost grozavă. Mai multe vapoare și corăbii nu au putut să intre pe Dunăre, din cauza valurilor pe care le forma marea la gurile Dunărei. Un vapor, sub pavilion străin, a fost aruncat pe coastă, unde s'a înmăluit. Abia în altă zi s'au putut trimite ajutoare din port vasului naufragiat.

Din creștini — Jidani. Tribunalul din Petersburg a osândit pe un anumit Darov cu soția lui și pe o femeie numită Varnstein, foarte aspru, pentru-că și-au părăsit legea creștinească și s'au făcut Jidani. Anume pe Darov la 4 ani muncă silnică, pe soția sa a exilat-o în Siberia, ear' pe femeia Varnstein la 4, ani închisoare și pe toți trei la pierderea drepturilor cetățenești.

Dinamit spre vânzare. Ministrul comun de război a hotărât, ca pe viitor, statul se pună capăt monopolului de dinamit, și se vândă și dinamit pentru băile din monarhie. În urma acesteia vinderea de dinamit s'a început. Deocamdată se vinde numai din magazinele de dinamit din Pesta și Viena. Un chilo de dinamit se vinde cu 98 cr.

Politia și socialisții din Pesta. O bătaie infroscată cum nu s'a mai pomenit, s'a întâmplat în 20 l. c. între socialisții și poliția din Pesta. Cam la 300 de poliști au luptat cu vre-o 10 mii de socialisți pe moarte, pe viață. Socialisții aveau ca eșit la gară, ca să-l întâmpine cu ovații pe un conducător de-al lor, Calzmadia Sándor, pe care îl transporta poliția la Pesta, ca să-l arunce în închisoare, pentru agitații socialiste. Spre a demonstra au fost provocați toți socialisții din capitală și s'au și prezentat la gară în număr considerabil cântând Marseillaise, și făcând un vuet asurzitor. La acestea trei sute de poliști călări și pedestri au năvălit asupra demonstranților și s'a iscat o bătaie infroscată între socialisți și poliție. Lupta a ținut aproape 3 ore, când abia i-a succed poliției să restabilească liniștea. Mulți poliști și socialisți au fost răniți foarte grav — așa încât strada Kerepesi, care a fost teatrul luptei, pe multe locuri era acoperită cu sânge. Peste 120 de persoane au fost arestate. E de regretat însă, că în învâlmășeala cea mare, au fost răniți și aruncați în închisoare și mulți nevinovați. Multe femei și copii au fost striviți și călcați în picioare.

Losuri de loterie de olasă ungure. vinde cu prețuri originale csa de schimb a. băncii comerciale ung pestane din Budapesta Cei mai mulți câștigători principali și secundari au fost cari au cumpărat losuri dela această casă de schimb. Dar' acest institut plătește numai acele losuri cari au fost cumpărate dela el și provăzute cu firma lui. Trimitearea se face și cu rambursă. Să recomandă grabnică procurare, căci căutarea losurilor e extraordinar de mare.

Sbirii măruntie. Crispi, care și-a fost depus mandatul de deputat, în urma atacurilor la care a fost expus în cunoscutul proces ce i-s'a intentat, a fost reales cu 1176 voturi din 1503 votanți.

Familia domoitoare a Greciei va pleca la Copenhaga, și de acolo la Berlin și Londra.

Alegerile pentru scapțina din Sêrbia se vor face la sfârșitul lui Maiu.

Felix Faure s'a întors la Paris din Nizza. A fost salutat la gară de toți ministrii.

Contele Muraviev a primit din partea Țarului ordinal „Sfântului Wladimir” de clasa a doua.

VIEȚA SOCIALĂ.

Concert în Caransebeș.

Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș vè invitat respectuos la concertul împreunat cu joc, care îl aranjează sub conducerea dlui A. Hüttner, la Dumineca Tomei, în 12/24 Aprilie a. c., în sala hotelului „la pomul verde”. Prețul de intrare de persoană 50 cr., de familie 1 fl. 20 cr. Inceputul la 8 ere seara. Comitetul.

Programa. 1. T. Popovici: „Foaie verde de trifoiu”, cor de bărbați. 2. I. Costescu: „Limba românească”, cor de bărbați. 3. T. Popovici: „Tot și-am zis măndro”, cor de bărbați. 4. T. Popovici: „Foaie verde de mohor”, cor de bărbați. 5. Vasiliu: „Români aidem”, cor de bărbați.

Mai nou.

Partid național-săsesc.

Ziarul „Magyarország” de azi anunță, că deputații sași din dietă înființează un partid deosebit, național-săsesc. Prima manifestare a partidului, ce are a se înființa, este proiectul de rezoluție, ce l-au înaintat mai mulți deputați sași și care privește proiectul de lege despre congruă. El a fost subscris de următorii deputați: Oscar Meltzl, Emil Trauschensfels, Cornel Dörr, Henr. Schwicker, Wilh. Bruchner, Wilh. Melzer, Hinz, Carol Schmidt și I. Brennerberg. La acestia se vor alătura în partid și ceilalți deputați sași.

Răsboiul ispano-american.

Din Madrid se depeșează, că la deschiderea parlamentului regina-regentă, care a apărut însoțită de minoreul rege, a fost primită cu ovațiuni entuziaste și nesfirșite. După deschiderea camerei s'a ținut un consiliu ministerial. Sagasta a declarat, că nu va răspunde la ultimatul american, nici nu va declara războiul, ci va aștepta să vadă ce fac Statele-Unite.

Din Washington se anunță, că ambasadorul spaniol Barnabé a părăsit postul seu în seara din 20 l. c., îndată-ce i-s'a făcut cunoscut ultimatul.

Woodford a primit în 21 c. ultimatul și l-a predat imediat guvernului spaniol.

Din Key-West, stațiunea principală a flotei americane, i-se anunță lui Daily Telegraph din Londra, că 23 de vapoare ale flotei americane sunt gata de război și așteaptă în tot momentul ordinul, ca să plece la Cuba.

Se afirmă, că întreaga oaste terestră a Uniunii e concentrată în patru puncte strategice.

Bibliografie.

VOCI DIN PRESĂ

despre CASTELUL DIN CARPAȚI Liga Română.

„Romanul acesta, care a fost primit de publicul francez cu același interes, cu care el întimpină toate scrierile marelui romancier, prezintă pentru noi un farmec deosebit.

El este luat din vizața poporului român din Transilvania și dă în această formă o imagine plastică strădărilor despre raporturile culturale și naționale ale Românilor de peste munți.

Ca toate romanurile lui Jules Verne, el este un produs al unei imaginațiuni de o extraordinară putere și se cetește cu un interes mereu încordat.

Traducerea română, făcută de dl Victor Onișor e foarte îngrijită. Limba, în afară de câteva expresii obișnuite în graiul ardelenesc, e clară și frumoasă. Tiparul e chiar admirabil. Volumul cuprinde și o mulțime de ilustrațiuni splendide, așa că el nu ar trebui să lipsească din casa nici unui amator de literatură”

Unirea.

„Castelul din Carpați” e unul dintre cele mai noue romane ale lui Verne, care a și fost premiat de Academia franceză. Acțiunea se petrece la poalele Carpaților sudici ai Transilvaniei, și personaele sânt tot Români din satal Mățești și împrejurime.

E destul, dacă amintim, că și în romanul acesta năsuința lui tinde a împreuna folositorul cu frumosul, și pe când face intriga romanului, ne arată cu o cale progresive științei. Și chiar pentru tendența această scrierile lui le poate ceti oricine, special tinerilor le sânt mult de recomandat; de altcum se și dau ca premii Ce privește traducerea, dl Onișor a scris în o frumoasă și curată limbă.

Executarea tehnică în privința frumseței și a curățeniei tiparului face onoare societății „Tipografia” din Sibiui.

Muzică. Au apărut în edițiune înmăgrăfiată 4 piese musicale aranjate pentru cor mic de dl Val. Magda: „Iorghina”, cântec popular de prin părțile ungurene și bănățene (cvițet); „Dorule o dorule”, cântec popular de sub podgoriile aradane (cvițet); „Nuacs”, pe melodia dansului „Pe picior” din Bănat (sextet) și „Foaie verde țiriplic”, cântec popular de pe șesul Bersei (cvițet). Se afia de vânzare la autor în Arad. Prețul unei piese — 25 cr., toate 4 costă 80 cr., plus 5 cr. porto.

„Orașul București”, articol repărit din „Enciclopedia Română”, publicată sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român” de Dr. C. Diaconovich. Cu 2 planuri și 15 ilustrațiuni. (Edit. W. Krafft în Sibiui. Prețul 1 leu). Sub acest titlu a apărut în zilele din urmă o interesantă broșură, care cuprinde o amănunțită descriere a capitalei române. Anume ne dă un material vast despre situația geografică, suprafața, populațiunea, aspectul, fortificațiunile, grădinile publice, monumentele, zidurile, casarmele, administrația finanțele orașului, despre autoritățile ce își au sediul în capitală, apoi despre instrucțiunea, așezămintele culturale, presa, industria, comerțul, comunicațiunea, băncile, locurile de petrecere și istoria Bucureștilor. Dintre toate scrierile monografice despre acest oraș, broșura de față este fără îndoială cea mai sistematică și luându-și datele numai din publicațiuni oficiale și dela locuri competente, dă cetitorilor — în nucleu — o iconanță se poate de fidelă a stărilor din capitala României. Ea este înzestrată cu un frumos plan al orașului la care este alăturat un registru al strădelor și zidurilor mai însemnate cu indicările necesare pentru a le găsi la momentul în plan, apoi cuprinde un plan al grădinei botanice dela Cotroceni și un număr mare de ilustrațiuni de o frumșeță deosebită, anume: 3 aspecte din Calea Victoriei, Bulevardul cu băile Eforiei, Bis. Antim, Balasa, Stavropoleos, Catedrala catolică, Ateneul, Universitatea, 2 tablouri ale institutului botanic, Banca Națională, Teatrul Național și Așezămintele Brancovenesti. Broșura se poate procura la toate librăriile.

Apel literar.

— Ungurii în literatura noastră populară.

Flocești, 28 Febr. n.

„Ce e vieța noastră în sclăvie care? Noaptea fără stele, ziua fără soare!”

Subsemnatul, vreau să public un studiu etno-psihologic intitulat: „Ungurii după literatura populară română”, în care să arăt, alături de cunoscuta sentență osânditoare a lumii culte, și dreapta judecată ce și-a făcut-o, în curs de veacuri, năpăstuitul nostru popor, de asupritorii sei milenari.

De aceea, rog din suflet pe toți bunii Români: profesori, preoți, învățători, studenți etc., cari știu sau pot afla ceva, din gura sau literatura țăranului român, asupra acestui obiect, să binevoiască a-mi împărtași fără întârziere, cele constatate: sau mie direct sau „Tribunei”, care le va publica în foaia ziarului, sau la rubrica „Tribuna literară”.

Totodată atrag binevoitorii atențiune a publicului cult român, că exemplele relative la această chestiune, le pot afla: în prosa sau poezia populară, în credința sau tradiția orală și anume în:

- a) poezia populară epică, lirică și satirică; b) anecdote, fabule, proverbe, ghicitori, maxime, pocalituri, jocuri copilărești; c) povesti, chivinturi sau strigături, credințe și tradiții populare, cari se ocupă cu originea, vizața, legea, caracterul, sentimentele și faptele Ungurilor.

Convins, că rugăciunea mea va fi ascultată, mulțumesc de mai înainte tuturor bunilor Români, pentru marelui serviciu ce de sigur vor face, prin binevoitorul lor concurs, măreței noastre cause naționale.

T. Raica, profesor gimnasial.

„Naționalitatea”. Societatea noastră „Tipografia” a acoș într-o elegantă broșură interesantul studiu de Max Nordau despre „Naționalitate”. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor nostri; limbajul frumos, în care „Rosmarin” al nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii nostri, căci în „Tribuna” s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai, că interesantele observațiuni originale ale genialului autor s'au rămasă respirate prin atâția numeri de ziar, ci să se colecate într'un mănunchin, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a implinit-o „Tipografia” când a repărit articolul din „Tribuna” în broșura de față, în extensiune de 40 pagini, tipărite frumos pe hărțile fine, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografiei” soc. pe acțiuni în Sibiui.

Sociți în Sibiui.

În 22 Aprilie n. 1898.

Hotel „Împăratul Romanilor”: Karantizky, major din Sepși-Sân-Georgiu; Zambler, locotenent din Honorod; Fischer din Gablonz, Citron din Medies, Werner din Deva, Lackner, Keppich, din Viena, Kautsch, Schwarz, Stern, din Budapesta, comercianți. „Hotel Newthrer”: Toth din Orăștie, Görtler, Hecht, din Viena, Frankl din Budapesta, comercianți. Hotel „Meltzer”: Fridiger din Cluj, Gross din Viena, Stamba din Bătrâna, Muș, preot; Brediceanu, jurist din Lugoj; Coctar, inginer, Grecu, comerciant din Greblești. Hotel „Habermann”: Rikker, Glaser, timichigii din Budapesta.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 20 Apr. n. 1898.

Table with multiple columns showing market prices for various goods like flour, oil, and sugar. Columns include 'Societate', 'Prețul per 100 chilogr.', 'Qualitatea per Hect.', and 'Prețul per 100 chilogr.'.

Table titled 'Cursul pietii din Sibiua' showing exchange rates for various currencies and goods like flour and oil.

Bursa de Budapesta.

Table showing financial data for the Budapest market, including interest rates and exchange rates for various currencies.

Bursa de Viena.

Table showing financial data for the Vienna market, including interest rates and exchange rates.

Bursa de București.

Table showing financial data for the Bucharest market, including interest rates and exchange rates.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dreesenand.

Oroloage de turn

pentru stațiuni de tren, căsărmi, primării, hoteluri și alte edificii publice, precum și oroloage electrice, face fabrica de oroloage succesorii lui

Karl L. Mayer, Johann Müller,

Budapesta, strada Kazinczy nr. 3.

Lista prețurilor, ilustrată, franco.

Distinsă cu medalia de argint a societății industriale și numeroase alte distincțiuni dela expoziții.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA“.

A XXIX-a adunare generală ordinară

se va ține Duminică, în 22 Maiu n. a. c., la 11 ore înainte de amiază, în sala comunității orașenești (Curtea sfatului, str. Măcelarilor nr. 2).

Obiecte de pertractare:

1. Dare de seamă despre afacerile anului 1897.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Întregirea consiliului administrativ.
4. Alegerea consiliului de supraveghere.
5. Propuneri incurse.
6. Sorțiri de obligațiuni ale fondului de întemeiere.

Sibiu, 18 Aprilie 1898.

Consiliul de direcțiune.

[1004] 2-8

Tinctură pentru stelnite

a lui Ditrichstein, cesaro-regese patentată.

Efect nelentrecut intru stirpirea stelnitelor precum și a puilor lor. Pretindecena aplicabilă fără ca prin fluiditatea ei să lase pete și urme pe tapete, stufe sau mobile. E constatată prin medici, că prin ea se desinfecțiază aerul din odaie; nu e periculoasă pentru foc, prin urmare e cel mai bun mijloc de a extirpa stelnite. Prețul de sticlă împreună cu pământul 40 cr., 75 cr., 1.50 și 2 fl. Recomand totodată mica mea mașină de vapori cu ajutorul căreia poți face să intre tinctură în fiecare cuiș de stelnite, prin ce se pot nimici toate. Prețul unei mașine 2 fl.

Svabi, ruși, molii și pureci

se pot extirpa prin aplicarea prafului meu radical în cel mai scurt timp. Prețul de carten 40 cr. și 1 fl. Aparat de stropit tinctură ori praf din gumă, bucata 40 cr. Comandă cu rambursă ori cu trimiterea anticipativă a sumei se efectuează prompt

Ditrichstein Mór, Budapesta, VII., Nyár-utca nr. 34.

Venzătorii primesc rabat corăspunzător.

[845] 2-10

La Librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni în Sibiu,

să află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tânăr” de Aloisiu Melcher. Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de . . . 1 fl. 50 cr.
2. „Pregătire la moarte”, adecă considerațiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „Duh muscălesc”, narațiune de Bolanden (45 pag.) . . . — fl. 10 cr. — Se recomandă mai ales preoților.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC
IN
ECONOMIA RURALĂ

compus de
cel 12 preoți întemnițați în Cluj.
Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de
Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitelui și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vânzare la „Tipografia”, pe lângă prețurile originale și anume:

„Balade și Idile” (editura Librăriei Socec & Comp., 1893) fl. 1.50.
„Fire de tort”, versuri (ca continuare la „Balade și Idile”), editura Librăriei C. Sfetea, 1896 fl. 1.25.

La comandă, care sînt a se adresa „Tipografie”, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

A apărut la

„Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor săteni

de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea
„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului”

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adînc simțit în literatura stuparilor. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlarele noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia”,
societate pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă Carte de bucate

a
bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzînd rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

banca și casă de schimb, societate pe acții,
Budapesta, V., strada Dorothea 12.

A II-a LOTERIE

a loteriei de clase ungurești regești privilegiate
incepe în Maiu a. c.

dela 11 Maiu — 13 Octomvrie 1898.

În fiecare lună o tragere

cu câștiguri care cresc dela 60.000 până la 100.000 coroane și un premiu de 600.000 coroane și un câștig principal de 400.000 cor. Va se zică în cazul cel mai norocos un câștig principal de

un milion coroane.

Mai departe câștiguri laterale dela 20.000 până la 200.000 coroane și câștiguri mai mici dela 200 până la 20.000 coroane.

100.000 losuri. 50.000 câștiguri.

Prețurile originale a losurilor:	
La tragerea din 11-12 Maiu:	La toate cele 6 trageri:
Los întreg fl. 6.—	Los întreg fl. 30.—
Los jumătate „ 3.—	Los jumătate „ 40.—
Un pătrar „ 1.50	Un pătrar „ 20.—
Un octav „ 0.75	Un octav „ 10.—

Prospecte la cerere gratis.

[983] 5-11

„DETUNATA“

institut de credit și de economii, societate pe acții
în Bucium.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 6% interese când termenul de abdicere este minimul de 6 luni.

La depuneri cu termen de abdicere mai scurt de 6 luni solvește 5 1/2% interese după depuneri.

[965] 2-

Direcțiunea institutului.

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

Novitate!

Cadou

ocasional!

LIMBA FLORILOR.

— De amor și amicitie. —

Simbolica naturală a celor mai favorite flori, compusă după explicările orientalilor de

Un amoresat.

Acest volum, în format drăgălaș (32°) imprimat pe hârtie velină, în două colori, negru și albastru, elegant compactat în lux, este

cadou potrivit

pentru tinerime, mai ales pentru fetițe.

În legătură de pînsă colorată, tabla titlului imprimată cu aur.

Prețul unut exemplar 50 cr. = 1.50 lei.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască legea numită veterinară. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare populară a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tîrgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ

și
BOALELE CONTAGIOASE

stînd cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(184 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marshall.